

W I A D O M O Ś C I I U W A G I

WYJAŚNIENIE¹⁾

ŚWIĘTEJ KONGREGACJI OBRZĘDÓW DOTYCZĄCE CZYNNOŚCI LITURGICZNYCH W CZASIE „ŚWIĘTEGO TRIDUUM“ ZGODNIE Z ODNOWIONYM PORZĄDKIEM WIELKIEGO TYGODNIA

W urzędowym organie Stolicy Apostolskiej *Acta Apostolicae Sedis* z dnia 24 marca 1956 r., ogłoszone zostało następujące wyjaśnienie św. Kongregacji Obrzędów w związku z odnowionym porządkiem ceremonii Wielkiego Tygodnia.

W odnowionym porządku wielkotygodniowym oprócz rubryk dotyczących uroczystego sposobu odprawiania świętych obrzędów z asystą, dodano jeszcze rubryki o zwyczajnym sprawowaniu tychże ceremonii bez asysty, by w ten sposób odprawianie świętych czynności we wszystkich kościołach, kaplicach publicznych, czy półpublicznych było bardziej ułatwionym.

Ponieważ jednak w tej sprawie powstały pewne wątpliwości święta Kongregacja Obrzędów wyjaśniła i ogłosiła, co następuje:

1) We wszystkich kościołach i kaplicach tak publicznych jak i półpublicznych, gdzie jest większa liczba duchownych, święte obrzędy niedzieli Palmowej, Wielkiego Czwartku, Wielkiego Piątku — Męki i śmierci Pańskiej oraz w Wigilię Wielkiej Nocy, mogą się odbywać w formie uroczystej (Instrukcja n. 4).

2) W kościołach zaś i kaplicach publicznych i półpublicznych, gdzie nie ma asysty wyższej, mogą być odprawione ceremonie według rytu prostego. Do tego potrzebna jest dostateczna liczba ministrantów. Mogą nimi być zarówno klerycy jak i chłopcy. Przynajmniej trzech potrzebnych jest na niedzielę Palmową, oraz do Mszy św. Wielkiego Czwartku, a co najmniej czterech winno usługiwać przy czynnościach liturgicznych Męki i śmierci Pańskiej w Wielki Piątek oraz w Wigilię paschalną. Ministranci winni być dokładnie, starannie, pouczeni o czynnościach, które przez nich mają być wykonywane (Instr., n. 3).

¹⁾ AAS., 48 (1956) 153—154.

Ten podwójny warunek polega na dostatecznej ilości ministrantów i odpowiednim ich przygotowaniu, wymagany jest do właściwego wypełnienia rubryk rytu prostego. Ordynariusze miejsca winni się zatroszczyć o to, aby ten podwójny warunek był jak najdokładniej zachowany w ceremoniach rytu prostego.

3) Skoro w Wielki Czwartek po Mszy św. Wieczery Pańskiej odprawianej także w formie rytu prostego, miałyby miejsce przeniesienie i wystawienie Najśw. Sakramentu, to wówczas w tym samym kościele czy kaplicy winna być urządzona ceremonia popołudniowa Wielkiego Piątku, Męki i śmierci Chrystusowej.

4) Jeżeli z jakiegokolwiek przyczyny Msza św. w Wielki Czwartek nie mogłaby być odprawiona, nawet w rycie prostym, wówczas ordynariusz miejscowy, ze względów duszpasterskich, może pozwolić na odprawianie dwu Mszy św. cichych w kościołach i kaplicach publicznych, a w kaplicach półpublicznych na jedną tylko Mszę św. (Instr., n. 17); z zachowaniem Dekretu n. 7, co do czasu odprawiania tychże Mszy św.

5) Wigilia Wielkanocna może być odprawiana także w tych kościołach i kaplicach, w których ceremonie Wielkiego Czwartku i Wielkiego Piątku nie miały miejsca, lub opuszczona w kościołach i kaplicach, gdzie wyżej wymienione ceremonie są odprawiane.

6) Ordynariusz miejscowy może zezwolić na binację Mszy św. w Wielki Czwartek i Wielką Sobotę, oraz na powtórne odprawianie ceremonii Wielkiego Piątku, tym kapłanom, którzy pod swoją opieką duszpasterską mają dwie lub więcej parafii. Zezwolenie takie nie może być udzielone dla jednej i tej samej parafii; należy przy tym zachować zawsze postanowienia co do czasu odprawiania tych ceremonii (Dekret, n. 7).

Po szczegółowym przedstawieniu niniejszych postanowień Najjaśniejszemu Naszemu Papieżowi Piusowi XII, przez niżej podpisanego Kardynała Prefekta św. Kongregacji Obrzędów, Jego Świątobliwość raczył to nasze wyjaśnienie i rezolucję zatwierdzić.

Znosi się wszystkie przeciwne postanowienia.

15 marca 1956 r.

Kard. *Cicognani*, Prefekt św. Kongregacji Obrzędów

Arcyb. *A. Carini*, Sekretarz Kongregacji.

U w a g i: 1. Ceremonie Wielkiego Tygodnia w tych kościołach, gdzie nie ma asysty wyższej (diakona i subdiakona), mogą odbywać się według rytu prostego, zgodnie z wymogami *Memoriale Rituum*, Benedykta XIII. Zakonom ścisłym (*regularibus*) udzieliła św. Kongregacja Obrzędów następującego przywileju: „Jeżeli przy kościele jest dostateczna liczba duchownych, święte obrzędy wielkotygod-

niowe należy sprawować zgodnie z przepisami mszału rzymskiego; jeżeli jest tylko trzech lub czterech — według rubryk *Memoriale Rituum* Benedykta XIII¹⁾.

Dekret Ogólny św. Kongregacji Obrzędów o odnowieniu porządku nabożeństw podczas Wielkiego Tygodnia i Instrukcja o należytych odprawianiu wznowionego porządku Wielkiego Tygodnia z dnia 16 października 1955 r., postanawia: „Jeżeli jest dostateczna liczba duchownych, obrzędy Wielkiego Tygodnia powinny odbywać się z całą wspaniałością. Gdzie zaś jej nie ma, należy odprawiać ceremonie w rycie prostym, z zachowaniem szczególnych przepisów, w odpowiednich miejscach podanych“²⁾.

Celem tego postanowienia w/w Dekretu i Instrukcji św. Kongregacji Obrzędów jest: „Aby odprawianie świętych czynności W. Tygodnia było możliwym we wszystkich kościołach, kaplicach publicznych i półpublicznych“, a co za tym idzie, aby możliwie wszyscy wierni mogli brać udział w tych ceremoniach i przystąpić do Stołu Pańskiego.

2) Do odprawiania ceremonii Wielkiego Tygodnia według rytu prostego, to znaczy bez udziału asysty wyższej, wymaga się jednak podwójnego warunku:

a) aby była wystarczająca liczba ministrantów (kleryków, czy chłopców), a mianowicie przynajmniej trzech na poświęcenie palm, procesję w niedzielę Palmową i Mszę św. Wielkiego Czwartku; przynajmniej czterech do ceremonii W. Piątku i Wigili Paschalnej.

b) ażeby ministranci posługujący, tak duchowni jak i świeccy, zwłaszcza chłopcy, dokładnie wyuczili się tych czynności, które mają spełniać. Proboszczowie, rektorzy kościołów, przełożeni i kapelani winni dokładnie przygotować to wszystko co składa się na pobożne i piękne odprawianie ceremonii tego świętego Tygodnia.

Ordynariusze miejscowi, względnie zakonni w kościołach i kaplicach wyjętych, mają czuwać nad tym, by dwa wyżej podane warunki były w praktyce zachowywane. Dlatego też nie powinni udzielać zezwolenia na odprawianie ceremonii Wielkiego Tygodnia, dokąd nie przekonają się o dostatecznej liczbie usługujących, czy też o ich odpowiednim do tego przygotowaniu.

3) Nasuwa się pytanie: „Czy w Wielki Czwartek w kościołach parafialnych i innych, nie parafialnych, może być odprawiona Msza św. czytana lub śpiewana, jeżeli tam mają miejsce ceremonie Wielkiego Piątku i W. Soboty“. Św. Kongregacja Obrzędów w dniu 9 grudnia 1899 r., orzekła: „W kościołach parafialnych, gdzie jest chrzcielnica należy zachować rubryki mszału rzymskiego, dekrety, względnie rubryki *Memoriale Rituum*, papieża

²⁾ CJC., Fontes, VIII, n. 6192, ad XVII.

³⁾ Instructio, n. 4.

Benedykta XIII, jeżeli nie ma asysty wyższej i odpowiedniej liczby kleryków⁴⁾).

Takie jest orzeczenie św. Kongregacji Obrzędów. Ponieważ zaś między ceremoniami W. Czwartku (przeniesienie Najśw. Sakramentu do ołtarza Wystawienia), a popołudniowym nabożeństwem (ceremonią) Wielkiego Piątku, istnieje ścisły związek — przeto we wszystkich kościołach lub kaplicach, w których w Wielki Czwartek miała miejsce procesja z Najśw. Sakramentem do ołtarza Wystawienia, muszą mieć również miejsce ceremonie W. Piątku. Nie ma jednak tego rodzaju związku między obrzędami liturgicznymi Wielkiego Czwartku, W. Piątku i Wigilii Paschalnej, dlatego Mszę św. wielkosobotnią możnaby opuścić.

Dawniej nie mieliśmy autorytatywnej odpowiedzi na pytanie czy można odprawiać ceremonie Wielkiej Soboty, jeżeli zaniechano ich w dwa poprzednie dni Wielkiego Tygodnia⁵⁾).

Obecnie św. Kongregacja Obrzędów postanawia: „Wigilia Paschalna może być odprawiana także w kościołach i kaplicach, choćby nawet nie odprawiano tam ceremonii Wielkiego Czwartku i Wielkiego Piątku“. Jeżeli jest przynajmniej czterech ministrantów, można uzyskać zezwolenie ordynariusza.

4) Oprócz tego, by ułatwić możliwie wszystkim wiernym udział w obrzędach W. Tygodnia i przyjęcie Komuni św.: „Ordynariusz miejscowy może pozwolić na binację Mszy św. w Wielki Czwartek i Wielką Sobotę, a w Wielki Piątek na dwukrotne odprawienie ceremonii, tym kapłanom, którzy spełniają obowiązki duszpasterskie w dwóch czy więcej parafiach, byle nie chodziło tu o tę samą parafię“.

Władzy takiej nie ma ordynariusz miejscowy na podstawie c. 806, ponieważ nie chodzi tu o święta nakazane, kiedy wierni mają obowiązek wysłuchania Mszy św.

Pozwolenie na binację i dwukrotne odprawianie ceremonii liturgicznych w W. Piątek jest pozwoleniem realnym (*facultas realis*), a więc skorzystać z niego może jakikolwiek kapłan zarządzający dwoma lub więcej parafiami. Nie mógłby jednak tego uczynić, gdyby był drugi kapłan i wyraził zgodę na odprawienie Mszy św. lub ceremonii Wielkiego Piątku.

Kraków

Ks. Tadeusz Szwagrzyk

⁴⁾ CJC., Fontes, VIII, n. 6303, ad I.

⁵⁾ Por. Vermeersch - Creusen, *Epitome iuris canonici*, II, n. 95.